

۱ در رابطه با توماس آکوئیناس، کدام گزینه نادرست است؟

- ۱ از برهان وجودی در خداشناسی بهره برده است.
۲ فلسفه وی امروزه نیز دارای طرفدارانی است.
۳ وی در راستای عقلی کردن عقاید مسیحیت بسیار تلاش نمود.
۴ پایه‌گذار مکتب فلسفی «تومیسیم» بود که هنوز هم به نام وی در اروپا در جریان است.

۲ با توجه به دیدگاه ابن‌سینا در چه صورتی وجود و ماهیت ممکن بود در جهان خارج از هم تفکیک شوند؟

- ۱ اگر وجود و ماهیت در ذهن از هم قابل انفکاک نبودند.
۲ در صورتی که وجود و ماهیت دو وجه از یک شیء بودند.
۳ اگر وجود و ماهیت در خارج یکی نبودند.
۴ در صورتی که موجودات اموری مرکب بودند.

۳ در رابطه با ویژگی‌های دو قضیه «انسان حیوان ناطق است.» و «انسان موجود است.» به ترتیب کدام مورد صحیح است؟

- ۱ ضروری بودن و نیازمندی دلیل برای حمل محمول - بی‌نیازی از دلیل برای حمل محمول
۲ مغایرت موضوع و محمول - یکسان بودن موضوع و محمول
۳ جدایی‌پذیر بودن موضوع و محمول - عدم رابطه ضروری بین موضوع و محمول
۴ جدایی‌ناپذیری دو مفهوم موضوع و محمول - امکانی بودن رابطه بین موضوع و محمول

۴ به ترتیب چه زمانی به واقعیت یک شیء اذعان می‌کنیم و زمانی که یک واقعیت موضوع ادراک و شناخت قرار می‌گیرد، چه عملی حاصل می‌شود؟

- ۱ حمل وجود بر ماهیت - تصدیق واقعیات
۲ تصور صحیح اصل مغایرت وجود و ماهیت - شکل‌گیری وجود و ماهیت در ذهن
۳ تصور صحیح اصل مغایرت وجود و ماهیت - تصدیق واقعیات
۴ حمل وجود بر ماهیت - شکل‌گیری وجود و ماهیت در ذهن (شناخت)

۵ کدام یک از عبارات زیر درست می‌باشد؟

- ۱ شیء خارجی مابه‌ازاء وجود و ماهیت است.
۲ وجود، وجه مشترک همه ماهیات است.
۳ صرف تصور شیء امکان تحقق آن را قطعی می‌کند.
۴ پدیده‌های عالم ماهیتشان برای ما روشن و واضح است.

۶ کدام مبحث از لوازم درک استدلال ابن‌سینا پیرامون مغایرت وجود و ماهیت است؟

- ۱ فقر وجودی واقعیات‌های جهان آفرینش
۲ ضرورت علیت و وجود بخشی از ناحیه واجب
۳ رابطه بین موضوع و محمول در قضیه حملی
۴ گسترده‌گی مفاهیم به کار برده شده در تعریف

۷ در صورتی که قائل باشیم مفهوم وجود جزئی از ماهیت است، می‌توان گفت: .....

- ۱ همه ماهیت‌ها عین هم خواهند بود. ۲ هر چیزی همه چیز خواهد بود. ۳ ممکن و متمتع‌الوجود نخواهیم داشت. ۴ ماهیت هم جزئی از وجود خواهد بود.

۸ چه تعداد از عبارات زیر نادرست است؟

الف- علم به واقعی بودن اشیاء اطرافمان در قدم نخست شناخت دو مفهوم وجود و ماهیت مطرح می‌شود.

ب- وجود و هستی هر شیء، بیان‌کننده ذاتیات آن شیء است.

ج- فارابی بیان کرد که وقتی می‌گوییم هستی و چیستی دو مفهوم از یک چیزند به این معنا نیست که آنها دو جزء از یک موجودند که با هم ترکیب شده‌اند یا جمع شده‌اند.

د- برای حمل مفهوم وجود بر شیر نیازمند دلیل هستیم که این دلیل صرفاً از طریق عقل تجربی شناسایی می‌شود.

۹ کدام گزینه درست است؟

- ۱ ابن سینا با آکوئیناس در برخی آراء خداشناسی اتفاق نظر داشت.
- ۲ مغایرت میان وجود و ماهیت مختص فلسفه اسلامی است.
- ۳ مکتب تومیسیم بیش از ابن سینا مدیون آرای فلسفی ابن رشد است.
- ۴ مناقشه اروپاییان در اثر جدال میان عقل گرایی و تجربه گرایی در قرن ۱۴ میلادی رخ داد

۱۰ درباره قضیه « دیو، دیو است.» کدام تحلیل قابل برداشت است؟

- ۱ حمل محمول بر موضوعش وجوبی است.
- ۲ محال است که موضوع این محمول را بپذیرد.
- ۳ رابطه بین موضوع و محمول امکانی است.
- ۴ موضوع قضیه ممکن الوجود بالغیر است.

۱۱ با علم به اینکه موجودی در تاریکی است اما نمی دانیم آن موجود چیست، کدام گزاره درباره آن صادق است؟

- ۱ تفاوت وجود و ماهیت در فضای تاریک
- ۲ مغایرت وجود و ماهیت
- ۳ اصل بدیهی واقعیت های مستقل از ذهن
- ۴ عینیت وجود و ماهیت در ذهن

۱۲ در رابطه با مؤسس مکتب فلسفی تومیسیم، کدام گزینه صحیح نیست؟

- ۱ فلسفه ای که پایه گذاری کرد، بیشتر متکی به دیدگاه های ابن سینا و تا حدودی ابن رشد بود.
- ۲ او اصل مغایرت وجود و ماهیت را در اروپا گسترش داد.
- ۳ این مکتب توسط توماس آکوئیناس تأسیس گردید.
- ۴ وی از برهان نظم در خداشناسی و طبیعت شناسی بهره برده است.

پاسخنامه تشریحی

- ۱) توماس آکوئیناس، این نظر که «وجود با ماهیت مغایرت دارد» را پایه مباحث خداشناسی خود قرار داده است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- ۲) از نظر ابن سینا همه موجودات غیر مرکب و واحد هستند، بنابراین از نظر فلسفی غیر قابل تفکیک هستند. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- ۳) مفهوم موجود جدای از هر ماهیتی است و حمل آن بر هر ماهیتی نیاز به دلیل دارد، اما مفهوم ناطق برابر با مفهوم انسان است و حمل مفهوم ناطق بر انسان دلیل نمی‌خواهد. رابطه بین موضوع و محمول در قضیه «انسان موجود است» یک رابطه امکانی است و رابطه ذاتی بین آنها برقرار نیست. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- ۴) هر واقعیت یگانه در جهان، وقتی موضوع ادراک و شناخت قرار می‌گیرد، در ذهن به دو بخش تقسیم می‌شود. ما با اتصال این دو بخش ذهنی در قالب یک قضیه منطقی به واقعیت آن شیء ادعان می‌کنیم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- ۵) وجود، وجه مشترک موجودات است نه همه ماهیات. برخی ماهیات هنوز وجود نیافته‌اند (رد گزینه ۲). اگر وجود و ماهیت یکی بود، صرف تصور یک شیء امکان تحقق آن را واجب می‌ساخت در صورتی که این‌گونه نیست. بسیاری از ماهیات را در ذهن تصور می‌کنیم در حالی که موجود نمی‌شوند (رد گزینه ۳). برخی از ماهیات هستند که از وجودشان آگاهی، اما ماهیتشان به روشنی برای ما مشخص نشده است (رد گزینه ۴). ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- ۶) ابن سینا در تبیین مغایرت وجود و ماهیت به تفاوت نوع رابطه بین موضوع و محمول در حمل ماهیت یا وجود بر یک مفهوم خاص توجه می‌کند. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- ۷) اگر وجود و ماهیت در ذهن مغایر نباشند، یا عین هم هستند یا جزء هم. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- عین هم شدن همه ماهیت‌ها (گزینه ۱) و همه چیز بودن هر چیزی (گزینه ۲) در فرض عینیت و یکی بودن وجود و ماهیت درست هستند نه در فرض جزئیت بین این دو. عدم ممکن‌الوجود و متمتع‌الوجود هم در فرض عینیت صحیح است و هم در فرض جزئیت. اینکه اگر وجود جزئی از ماهیت است ماهیت هم جزئی از وجود باشد درست نیست. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- ۸) بررسی موارد نادرست: مورد ب - ماهیت و چیستی هر شیء بیان‌کننده ذات آن شیء است. مورد ج - به جای فارابی باید ابن سینا ذکر شود. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- مورد د - برای حل مفهوم وجود بر شیر نیازمند دلیل هستیم که ممکن است این دلیل از طریق حس و تجربی شناسایی شود یا از طریق عقل محض ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- ۹) بررسی سایر گزینه‌ها: ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- مغایرت میان وجود و ماهیت مختص فلسفه اسلامی نیست. این موضوع از اساسی‌ترین آرای فلسفی بوده و فلاسفه یونانی و غربی نیز به آن توجه کرده‌اند. مکتب تومیس بیشتر بر پایه نظرات ابن سینا و تا حدودی ابن رشد شکل گرفت. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- مناقشات فراوان اروپاییان در قرن ۱۳ میلادی به علت تلاش آکوئیناس برای گسترش فلسفه ابن سینا در اروپا رخ داد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- ۱۰) هنگام بررسی نوع رابطه بین موضوع و محمول، کاری به واقعیت بیرونی نداریم. یعنی اینکه موضوع در عالم خارج این ویژگی را دارد یا ندارد مورد بحث نیست. عبارت فوق متناظر با این اصل بدیهی است که هر چیزی خودش، خودش است؛ چه آن شیء وجود خارجی داشته باشد چه نداشته باشد، بنابراین حمل هر محمولی بر خودش، وجوبی است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- ۱۱) از دلایلی که برای مغایرت وجود با ماهیت ارائه می‌شود همین است که اگر وجود و ماهیت عین یکدیگر بودند، علم به وجود شیئی، به معنای شناخت ماهیت آن شیء هم محسوب می‌شد. در حالی که همین نمونه مورد اشاره در صورت سوال این مغایرت را نشان داد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
- ۱۲) یکی از فیلسوفان بزرگ اروپا به نام توماس آکوئیناس (که با فلسفه ابن سینا آشنا بود) اصل مغایرت وجود و ماهیت را در اروپا گسترش داد و موجب مناقشات فراوانی در آنجا شد. او همچون ابن سینا این نظر را پایه برهان‌های خود در خداشناسی قرار داد و پایه‌گذار مکتب فلسفی تومیس در اروپا شد که هنوز هم به نام وی در جریان است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴

۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴

۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴

۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴